ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Балдика Дениса Олександровича на тему: «Формування економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з державними науковими програмами

В умовах орієнтації країни на інноваційний шлях розвитку, зростання конкуренції зі сторони зарубіжних виробників, зміни життєвих циклів товарів та неструктурованому попиті на сільськогосподарську продукцію, посилюються трансформаційні зміни у формуванні економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

Формування та досягнення позитивних економічних результатів забезпечує цілу низку функцій. Він створює передумови одержання конкурентних переваг; допомагає зменшити рівень ризику; визначає зміни у зовнішньому середовищі та попереджує про них; сприяє формуванню і координації стратегії розвитку сільськогосподарського підприємства; підтримує й обґрунтовує рішення; сприяє зростанню загальної прибутковості підприємства, дає змогу аналізувати там проводити моніторинг діяльності підприємства для підвищення його ефективності. В умовах глобалізації прибуток є основою розвитку держави, галузі і відповідно підприємства. Активізація реалізації доходостворювальної політики забезпечить зростання показників економічної ефективності виробництва, збереження ресурсів, збільшення економічних результатів.

Впровадження та поширення у виробництво допоміжних, суміжних видів діяльності та альтернативних галузей завдяки всебічному використанню підприємством відповідних організаційно-економічних інструментів значно поліпшує економічні результати, зокрема прибуток. У зв'язку з цим, питання формування економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств набуває все більшої актуальності.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри менеджменту, статистики та економічного аналізу Луганського національного аграрного університету (м. Харків) за темою «Економічні інтереси учасників агропродуктового ринку» (2009 - 2011 рр., номер державної реєстрації 0108U006838) та «Удосконалення системи економічного аналізу, моніторингу та діагностики діяльності аграрних підприємств на ринку сільськогосподарської продукції» (2012 - 2016рр., номер державної реєстрації 0112U004429). У рамках затвердженого плану, в якості виконавця, розглянуто та систематизовано головні

складові агропродуктового ринку, з огляду на їх економічну результативність у співставленні з питомою вагою у структурі виручки від реалізації сільськогосподарської продукції; проведений аналіз у динаміці показників ефективності виробництва та економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств; визначено кількісний та обґрунтовано якісний вплив задіяння у виробництво альтернативних та суміжних видів діяльності на економічні результати сільськогосподарського підприємств.

Аналіз змісту дисертації дає підставу стверджувати, що її виконання дозволило зробити вагомий внесок у результати наукових і дослідницьких робіт університету. Вищезазначене вказує на те, що розвиток теоретичних положень та методичного забезпечення щодо формування економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств, що є метою дослідження Балдика Д.О., має суттєве наукове і практичне значення.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень і рекомендацій

Представлені у дисертаційній роботі наукові положення, висновки і рекомендації є обґрунтованими. їх формування здійснюється на основі поглибленого вивчення значного обсягу спеціалізованої літератури щодо проблем із підвищення економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

Досліджуючи процес формування економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств, дисертант показав фахове застосування як загальнонаукових, так і спеціальних методів дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань у дисертаційному дослідженні використовувалися різні методи та прийоми: абстрактно-логічний, монографічний, економіко-статистичний, табличний і графічний методи, розрахунково-конструктивний, системний підхід.

Сфера використання цих методів у дисертаційному дослідженні є компетентно визначеною, що дозволило отримати якісні результати та зробити обґрунтовані висновки. Достовірність наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, є достатньою, оскільки вони ґрунтуються на положеннях економічної теорії та практики управління, загальнонаукових принципах, використанні комплексного підходу та широкої інформаційної бази.

3. Наукова новизна одержаних результатів дослідження

Найбільш суттєвими науково обґрунтованими результатами, що отримані у поданій дисертації та спрямовані на вирішення важливої науково-практичної задачі щодо формування економічних результатів сільськогосподарських підприємств, можна визнати такі:

1. Вагомим внеском у теоретичні основи формування економічних результатів слід вважати удосконалені автором визначення суті й змісту поняття «економічні результати», під яким пропонується розуміти результат діяльності сільськогосподарських підприємств, що відображає у комплексному виражені загальноекономічні та прибутково орієнтовані складові, які дозволяють приймати найбільш ефективне управлінське рішення.

2. Розроблено науково-методичний підхід до підвищення економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств за рахунок оптимізації та раціоналізації допоміжних та суміжних видів діяльності, які позитивно впливають на підвищення результативності основних видів діяльності.

3. Автором удосконалено оптимізаційну модель виробничо-галузевої структури яка, на відміну від існуючої, спирається на синергію від організації суміжних галузей та видів діяльності.

4. Розглянуто теорію оптимізаційного моделювання за рахунок включення до моделі елементів які описують біологічний та агротехнологічний вплив на складові агробіоценозу.

5. Науковий та практичний інтерес має модель управління сільськогосподарським виробництвом за допомогою організації заходів, пов'язаних з виконанням агротехнологічних операцій, що підвищують продуктивність, в окремий доходостворювальний вид діяльності.

6. В роботі розроблена методика оцінки резервів підвищення фінансово-економічних результатів на основі комплексного дослідження основних показників діяльності сільськогосподарських підприємств, яка на відміну від існуючої враховує міжгалузеві зв'язки у формуванні кінцевого економічного результату.

7. Позитивною рисою дисертаційної роботи є обґрунтування та уточнення умови господарювання, що сприяють підвищенню ефективності виробництва альтернативних галузей тваринництва та мають позитивний вплив на фінансово-економічні результати їх виробничої діяльності.

Отримані дисертантом наукові результати мають високий ступінь обґрунтованості, що підтверджується узагальненням значної кількості фундаментальних праць вітчизняних та закордонних вчених-економістів, використанням великого обсягу статистичної інформації, достатньою апробацією та впровадженням у виробництво.

4. Практичне значення одержаних результатів дослідження

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що проведені дослідження і розробки дають можливість використовувати розроблений інструментарій у вирішенні комплексу питань з підвищення рівня економічних

результатів. Результати методичних і практичних розробок, які представлені в дисертаційній роботі, можуть бути використані в діяльності сільськогосподарських підприємств.

Результати досліджень і пропозиції автора щодо оцінки економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств, яка ґрунтується на комплексному (інтегральному) оцінюванні результативності господарської діяльності сільськогосподарських підприємств схвалені та прийняті до практичного застосування в діяльності Департаменту агропромислового розвитку Луганської облдержадміністрації (довідка № 37-2/1-162 від 10.02.2017 р.), впроваджено Управлінням агропромислового розвитку Новопсковської РДА (довідка №155 від 04.11.2016 р.). Методичний підхід до формування ефективного господарювання в сільськогосподарських підприємствах на основі оптимізації організаційно-виробничої структури підприємства застосовано у СТОВ «Агро-Танюшівське» (довідка №15 від 04.10.2016р.)

Результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі при викладанні дисциплін «Аналіз господарської діяльності», «Регіональна економіка», «Економіка підприємства», «Статистика», що підтверджується застосуванням окремих результатів дослідження у навчальному процесі Луганського національного аграрного університету (довідка № 01-01/52 від 18.01.2016 р.).

5. Повнота викладення результатів дослідження, оформлення дисертації та автореферату

Основні положення дисертаційного дослідження викладено у 12 працях. З них у фахових виданнях України опубліковано десять статей, з яких дев'ять - одноосібні, одна стаття у закордонному виданні – 0,26 авт. арк., одна стаття у колективній монографії – 0,19 авт. арк. Загальний обсяг публікацій 4,12 ум.-друк. арк.

Опубліковані праці здобувача повно відображають сутність отриманих результатів виконаного дослідження та їх наукову новизну. Основні теоретичні і практичні результати дисертаційного дослідження були повідомлені та обговорені дисертантом на міжнародних, всеукраїнських, наукових і науково-практичних конференціях, що проходили у різних містах України та закордоном.

Апробацію результатів дисертаційної роботи слід вважати достатньою.

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що включає 201 найменування, викладених на 22 сторінках, 8 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 184 сторінки. Робота містить 28 таблиць, 42 рисунки.

За змістом, структурою, обсягами, повнотою викладення результатів дослідження та оформлення дисертація відповідає чинним вимогам.

За своїм змістом автореферат ідентично узагальнює та відображає основні положення, викладені у дисертаційній роботі.

6. Оцінка змісту дисертації на її завершеність

У розділі 1 «Теоретичні та методичні основи формування економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств» досліджено суть економічних результатів в економічній теорії та (с. 11-20), визначено особливості формування економічних результатів в системі сільськогосподарського виробництва (с. 20-30), наведено методи дослідження та пошук резервів збільшення економічних результатів (с. 30-55).

Розділ 2 «Дослідження системи формування економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств» присвячений аналізу операційній діяльності та визначенню місця економічних результатів на сільськогосподарських підприємствах (с. 57-87). Досліджено та систематизовано інструментарій управління процесом формування економічних результатів (с. 87-103). Також у цьому розділі зроблено оцінку й проведено аналіз ефективності використання потенціалу сільськогосподарських підприємств на засадах принципу біфуркації. Особливе місце відведене аналізу допоміжних, суміжних видів діяльності та альтернативних галузей сільськогосподарських підприємств (с. 103-130).

У розділі 3 «Організаційні та економічні заходи формування економічних результатів сільськогосподарських підприємств» доведено, економічно-організаційна політика підприємства є визначальним чинником забезпечення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств (с. 134-145), представлено модель оптимізації вибору структури виробництва та видів діяльності при формуванні економічних результатів (с. 145-160), наведений перелік напрямів дій задіяння прихованого потенціалу альтернативних галузей, зокрема бджільництва (с. 160-182).

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

У цілому визнаючи достатній рівень розроблених теоретико-методичних положень, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, слід відмітити зауваження та деякі дискусійні положення дисертаційної роботи Балдика Д. О.:

1. На стор. 18 автор наводить декілька основних характеристичних складових економічних результатів за рівнем релевантності, вважаємо за доцільне складову «продукція підприємства» вказати як «розмір продукції що виробляється».
2. На стор. 22 автор узагальнює схему формування прибутку, однак у роботі розглядається виключно фінансовий результат від операційної діяльності, тому бажано акцентувати увагу саме на цьому аспекті.
3. На стор. 22 за посиланням 138 зі списку літератури автор вказує на

особливості формування прибутку сільськогосподарських підприємств, які випливають із особливостей їх діяльності, однак пункт 1 схожий на 6-й пункт.

4. Автором не в достатній мірі розкрито економічну сутність, наведених формул 1.17 і 1.18.
5. Вважаємо, що при здійсненні групування у другому розділі дисертації, розподіл по групах краще було б визначити пропорційно рівними інтервалами.
6. Деякі розрахункові таблиці бажано винести у додатки.
7. На рис. 2.17 наведена динаміка виробництва меду в Україні, вважаємо за доцільне зменшити період даного дослідження по роках до аналогічних досліджень по інших показниках.

У цілому зазначені зауваження і дискусійні моменти не знижують позитивної оцінки теоретичного рівня та практичного значення результатів дисертаційної роботи Балдика Д.О.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Балдика Дениса Олександровича на тему: «Формування економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств» є завершеним науковим дослідженням, в якому отримані науково обґрунтовані результати, шо в сукупності вирішують конкретну наукову задачу суттєвого значення щодо підвищення економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

Зазначене дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота за своїм змістом відповідає п. п. 9. II, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» затвердженого постановою Кабінету міністрів України № 567 від 24 липня 2013р., а її автор - Балдик Денис Олександрович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент
кандидат економічних наук, професор,
завідувач кафедри статистики, аналізу
господарської діяльності та маркетингу
Сумського національного
аграрного університету В. М. Жмайлов

ПІДПИС
ЗАСВІДЧУЮ
НАЧАЛЬНИК ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ

ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ